

ДІЛО

ВЫХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто пошт. шлян. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передплатуєм
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зод.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 80 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 шл. — Зміня адреси 1 зод.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІН.
СТРАШІ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

18 Всі українці голосують на самотню **18**
правдиво національну українську листу

**Рятунок українських
мандатів.**

Львів. 1. березня 1928

Відсутність одного українського національного блоку, розднання між українськими партіями, а навіть поділ поодиноких партій на аські „правіці“ й „лівиці“ та поява гав. диких (одиночно-амбіціонерських лист) журбою і тривогою проймає українських виборців. І зовсім слушно, бо через розпорошення українських голосів утворяться прогалини, які можуть дати величезну виборчу перемогу нашим національним і соціальним ворогам.

Рахуючись з фактом окремішнього, самостійного виборчого виступу поодиноких українських партій, багато українських виборців уже гепер продумують над тим, яким би то способом рятувати українські мандати, себ-то так повести виборчу справу, щоби якнайменше українських мандатів пішло на пропаще. Деякі зі старших українських виборців пригадують собі парламентарні вибори з рр. 1907 і 1911. Тоді існували у Сх. Галичині два мандатові виборчі округи. З виставлених кандидатів вибраними є ті два, з яких перший одержав абсолютну більшість всіх голосів (посол більшості), а другий 25 проц. голосів. Ті вибори мали різні комбінації. Бувало так, що при першому голосуванні ніхто з кандидатів одержав вимаганої кількості голосів, тоді приходило до поновного вибору, а бувало й так, що виходило посол більшості, але не виходило посол меншості, бо ніхто з кандидатів не одержав 25 проц. голосів. Тоді приходило до тісного вибору між двома кандидатами, що одержали найбільшу кількість голосів. Не будемо вдаватися в подробиці, згадаємо лише, що двомандатові округи були призначені на те, щоб другим послом (послом меншості) був поляк. Ясно, що українці, бажючи в своїх округах вибрати обох своїх послів, мусіли маневрувати всякими способами. Головною метою було підтримувати слабшого кандидата (себ-то кандидата слабшої націоналіт), щоби його довести до тісного голосування і переперти його вибір.

Та думка про кінцеву, патріотичну підтримку слабшої партії покутує й досі. Ремінісценції передвоєнних часів точуться ще й досі серед українських виборців старшого покоління. Вони думають, що найкраще прислужається загальній справі, що сповнять великий патріотичний вчинок, що врятують український мандат чи навіть два або три мандати, коли підтримуватимуть слабші партії, хочби навіть не поділяли їх світогляду, хочби не писалися на їх програму.

Е це крайню фальшивий погляд, який припоровлений у практиці може принести найбільшу шкоду українській національній справі, а замість врятувати загроженої українські мандати їх з певністю погребав. Польська виборча ординанція є сконструювана в користь сильних, великих партій, а в некористь слабких і малих. При тому є вона дуже склад-

на, покручена і не кожний громадянин може як слід зрозуміти її таємницю. Не час тепер і не місце вдаватися в подробности і пояснення цієї ординації. Для зрозуміння, як наступає вибір послів і поділ мандатів між поодинокі листи, ми наведемо сутні уступи арт. до виб. ординації. Отже поділ мандатів наступає в цей спосіб:

„Числа (суми) важких голосів, відданих (зложених) на поодинокі листи, діляться чергово через 1, 2, 3, 4 і т. д. аж до тієї хвилі, коли з отриманих в той спосіб квот дається уставити по черзі стільки найбільших чисел, скільки мандатів є в окрузі до поділу. Кожній листі кандидатів признається стільки посольських мандатів, скільки припадає їй чисел зпоміж устіненого в згаданий спосіб ряду чергово найбільших чисел“.

Так постановляє про поділ мандатів виб. ординація. Та щоби цю потанову зрозуміти, треба подати наглядний приклад. Приймим, що в якійсь виборчій окрузі, на яку припадає 9 мандатів, є виставлені такі листи: ч. 18 (УНДО), ч. 22 (радикали), ч. 19 (Сель-Роб-Лівія), ч. 26 (УПП), ч. 6 (УНС), ч. 1 (Бльск співпраці з урядом) і ч. 17 (жиди). Приймим, що ті листи одержали таку кількість голосів: ч. 18 — 85.000 голосів, ч. 22 — 53.000, ч. 19 — 18.400, ч. 26 — 18.000, ч. 6 — 14.000, ч. 1 — 36.000, ч. 17 — 34.000. Поділім ці суми голосів поодиноких лист через 1, 2, 3, 4 і т. д. згідно з постановами виб. ординації, то одержимо для ч. 18 такі числа в черговому порядку: 85.000, 42.500, 26.333, 21.250, 18.600 і 14.167; для листи ч. 22 такі числа: 53.000, 26.500, 17.667, 13.500, 10.600, 8.833; для листи ч. 19 — 18.400, 9.200, 6.133, 4.600, 3.667, 3.133; для листи ч. 26 — 18.000, 9.000, 6.000, 4.500, 3.600, 3.000; для листи ч. 6 — 14.000, 7.000, 4.667, 3.500, 2.800, 2.333; для листи ч. 1 — 36.000, 18.000, 12.000, 9.000, 7.200, 6.000 і для листи ч. 17 — 19.200, 9.600, 6.400, 4.800, 3.840, 3.400.

Котра з тих лист одержить мандат і скільки? Мандати одержуть найбільші по черзі числа, які вийшли з довершеного поділу. Отже перший мандат одержує 18-ка, другий — 22-ка, третій — 18-ка, четвертий — 1-ка, пятий — 17-ка, шостий — 22-ка, сьмий — 18-ка, восьмий — 18-ка і дев'ятий — 18-ка, себ-то 18-ка одержує п'ять мандатів, 22-ка — два, а 1-ка і 17-ка по одному. Зате 19-ка, 26-ка і 6-ка не одержують ні яких мандатів. Зібрані ними голоси пішлив намарне, а виборці, що голосували на ті листи просто переливали з пустого в порожнє. Вони не лише нічого не помогли своїй партії, але й причинилися до затрати ще одного українського мандату. Бо колиб прихильники 19-ки і 26-ки були кинули свої голоси на 18-ку то булиб врятували ще один український мандат. Бо даючи найменшії 18-ці 36.400 голосів, булиб піднесли суму її голосів до 121.400. Таке велике число поділене чергою 1, 2, 3, і т. д., булоб дало такі дальші числа: 121.400, 60.700, 40.467, 30.350, 24.280, 20.233. Таким чином 18-ка здобула би 6 мандатів, а зати втратилаб мандат 17-ка (жиди). Шкраще було би, якби всі українські партії були пішлив одним фронтом і одною лавою до виборів, бо тоді

всі мандати були б в деяких округах припали українцям. Але пропало. Сьогодні вже не доводиться про те говорити. Та зі зясованого одна наука, що рятунок українських мандатів у підтримці сильних і великих партій, у підтримці 18-ки, а не у допомозі слабим, невеличким партіям.

І не лише в тому вага великої і сильної партії, що шляхом її підтримки рятується українські мандати в округах, але тим чином здобувається також більше мандатів з т. зв. державної листи. Як відомо, виборці в округах вибирають лише 372 послів, а 72 мандати розділюється пропорціонально з державної листи між ті листи (партії), що перевели вибір своїх кандидатів щонайменше в 6 виборчих округах. Тільки при поділі мандатів державної листи голоси виборців не грають вже безпосередньої ролі, тільки кількість мандатів, добытих поодинокими листами щонайменше в шістьох округах. Тут поступається так само, як при обчисленні в округах, а саме ділиться через 1, 2,

3 і т. д., але не кількість голосів, але кількість здобутих поодинокими листами в округах мандатів. Ясно, що котра листа перевела (шонайменше в шістьох округах) найбільш, тимбільше мандатів приділяється їй з державної листи. Отже голосуючи на велику і сильну партію, в даному випадку на 18-ку, не лише рятуються українські мандати в округах, але й побільшується значно їх число (кількість) через приділ з державної листи. Хто голосує на слабку партію, яка ледви чи перевела своїх кандидатів в окрузі, або й переведе в одному-двох округах, але не переведе в шістьох, або навіть переведе в шістьох, але лише по одному, отже й так нічого не здобуде з державної листи, той поповнює тяжкий національний злочин. Рятуюнок українських мандатів, щоби 18-ка, яка репрезентує наїсильнішу партію, здобула якнайбільшу кількість голосів. Ця свідомість і відданість загальній справі повинна бути провідною зорею для українських виборців в дні 4. березня.

Нова Сербія?

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 24. лютого 1928.

Від добрих двох тижнів назва Литви і ім'я Вальдемараса „не сходять" — говорять відомі київським читачам „дії сторінок" тугешньої преси. Карикатури, телеграми, статті, навіть цілі серії статей — і рашки: Литва і Вальдемарасі! Популяристі Вальдемараса? Литовська пропаганда?

Поприадристь — без сумніву, тільки, коли можна так висловитися: проти шпарту; бо немає тепер у Європі, ні в світі цілому, особи більше „достойної погорди й негідности“ — а погляди великої більшості французьких газет, отже, видно — від того недалеко до незнаного литовського диктатора. Він і віроломник, і брехун, і зтигун, і „ластивизм“ німець „з роду“, і більшовицький заплотанець, і німецький, ані навіть „ластиво українець“, і чого ще хочете? Останній „комплімент“ — чи треба це пригадувати? — „спадкуює“ Вальдемарс двома обставинами зараз: перший — що з українською делегацією ніхав він був у січні 1917 року з Києва до Береста, хочаби там мавен Литви увійти в зв'язок з німецькою командою й дипломатією, той другий — що під процесу Шварцбарда і ганьбокого вкраїнця, викликаного нами на цьому процесі, саме націоналісти йли „користуватися“ тут кріпко установленого маршом. Ізла цього, мимотомом кажучи, навіть не можна гадати на французів; ні вони, ні якийсьбудь інша нація, на надто вже не поглубляються в дослід над тужими народами, а завжди першудішню, коби тільки искрау, позначку, узагалюють на всю націю: так наприклад — бачимо не що інше, аї просто нація „торадорів“, хоча не правді тільки дуже мало (і що раз менше) ес-нація займається боротьбою з биками. А ми, від процесу на програми, теж маємо тут в деяких словах усталену марку. Вальдемарса вже й котили під свої підвеси...

Прощається литовська? Без жарту: ма-
ленький Литви: не отало би гроща, щоб

оплатити в свою користь таку широку пресову кампанію, яка тепер розгортається в тутешній пресі — проти Литви. На такі видатки могла собі дозволити 30-мільйонна Річсполога, очевидно й не без клопа в підпоясній французьких хол

II

Що маленьку, навіть не двомісячного, Литву тутешні газети підозрювають з одного: що вона і хоче, і може статися для Річпосполитої, і за дим для бачучо го улазду європейських кордонів тим, чим ставала для пок. Австро-Угорщини і для теперішньої європейської карти Сербія. Литва — „нова Сербія“. Ось вам страшило. І ось іза чого бачили голова теперішній „beati possidentes“! Ось по-сала лтиши, на Литві! Не відповіли їй ту славу Люблінську унію, що вилула Литву в „братерські“ обійми Польщі? Підслухали і Валезький, аспікують французькі газети, „широ“ „люб-ляні“ Литву і „сердечно“ хотіли відповісти унію з нею. По рти: на Люблінська унія від якогось часу дуже популярна у Франції, і доволі поговорити ціа години з котрим-небудь французьким політиком, „освідченим“ відомою пропагандою, в потугі словослова тієї у-нії, що зягла була в основу великодержавної потуги колишньої Річпосполитої, словослова — таї поради: чому і вам, „брати, не відповісти Люблінську (літ-ву) Чого тіа Литві сізкуватися литво-квати „литучю“ своїа інтелігентську класу — як готова, польська, що разі прийшла би на себе адмініструвати Литву? Чому сирождаються литвиі від-людських учителів і узяток до своїх сід-сідів і видити мила? У поляків в цього опору (правда, трохи жалкої зарплати) опору і експорт — у Литву, Білорусь, Литву, куди хочете.

Але дитини вистає і відомий Лисий
а, їм не називає. Отакі ереси, німецькі ін-
триги! Вільшорудська інтрига!
Всім так, як перед цим роком віде-
ли і будаєштенська газета "Шмек"
є хотів в європейські політичні су-

співали бачити щось інше, а тільки „ро-сійську інтригу“.

Але — як ми, в Галичині, довго не бу-вали в польських очах нічим іншим, як „пруською інтригою“, „довіритом“ по-літими Кішисяками і тов.

„Говорила, мовляв, небіжечка до са-мої смерті“. Дай Боже, щоб не занадто вже далекої!

III.

Що саме викликало теперішній, себто останній з тергів, вибух французької „фобії“ супроти Литви? Одна цікава ін-формація польської дипломатичної роз-відки. Чи правдивий її зміст, чи хибний, не знаємо. Але це певно, що він високо симпатичний, та й що саме він так розпалює тутешні пересердя проти Валь-демараса і Литви.

З приводу недавно заключеної німецько-литовської угоди про непадіння поль-ської дипломатії пожалкувалося перед французькою, що Литва, не задовольня-ючись самим текстом тієї угоди, додала до неї додаткове і таємне застережен-ня (шляхом обміну дипломатичних нот) що можливий виступ її у Вильні не має вважатися за агресивний крок. Це одне, а друге:

Пожалкувалося Варшава далі, що в неї певні відомості про якісь „підозрі-лі“ перемови литовського уряду з укра-їнським ралієвським урядом про можли-ву солідарність обох держав на точці територіальних вимог.

Можливо, що все це правда. Можливо теж, що це вигадка. Сяк чи так, воно своєї хвилевої мети досягло: органи французької громадської думки нацько-вані проти Литви, і якби Франція могла чим в цю хвилю пошкодити Литві, то мабуть не прогайнувала би цієї нагоди.

В. П.

Час сензацій на Закарпаттю.

(Допис з Ужгороду.)

Ужгород, 25. лютого 1928.

Велику сензацію викликало в Ужгороді арештування пенсіонера-капітана жан-д'армії Францішка Своїше, редактора і видавця ужгородського чеського де-ничка „Подкарпатске Гласи“. Тип цей від-раду літ зваблював до редакційних льока-лів шкільну молодь від 8 до 14-літню, хлопців і дівчат, і там же з кількома то-варями допускався над ними насильства зводючи аські сексуальні оргії. Такі його злочини приймали великанські розміри, яких у світі ще небувало. За 2 дні ствер-джено в жертвах 14 дівчат і 8 хлопців, чередовсім дітей українських і маляр-ських. Дослідження усіх його подвигів утруднює та обставина, що згідно з обо-в'язками малярським законом обезсла-влювання дівчат можна доходити лише на-домогання пошкодованих. Справу хотіли спершу взагалі затухувати і зробити Своїшого невідповідальним, але це не-здалося з огляду на великі розміри, дов-гий час і становище, яке Своїше від ряду літ займав.

Сож йде тут не про когонебудь. Деякий „Подкарпатске Гласи“ був півофіціозом губернії. Він давав opinie про всі справи, з ним рахувалися всі, навіть Прага. Сво-їм був могутнім паном, перед яким всі тремтіли. Був правою рукою віцегубер-натора Розспілля, який є шефом найвищої адміністративної влади на Підкарпатті (губернатор не має такої влади) і пра-вою рукою шефа персонального рефе-рату Шпроніка. Голос Своїше мав всюди рі-шальне значіння. Він був членом всіх чесь-ких товариств, головою товариства для опіки над молоддю, головою воєнних ска-тів. Його вислали були також як репре-зентанта журналістів на „Таргі всходні“ до Львова.

Відіграв він передовсім головну роль у долі українських емігрантів на Закар-патті. Перед кількома роками почав ве-лику кампанію проти безборонної укра-їнської еміграції, і не було майже числа його газети, в якій не було б передовиць або інших нападів на українську емігра-цію. Кидав наклепи як загальною на всіх, так і поіменно на поодинокі особи і все закидав поліції безчинністю. Далі надання своїм очорненням тимбільшої вірогідно-сті, поспірає про підписи під ста-тутами двох українських емігрантсько-пропагандистів Івана Висоцького і бувшого жан-дарма Володимира Янковського, яких ха-рактеризував як одиноких чесних емі-грантів.

На ті публічні доноси і очорнення по-сталися арешти й репрізи. Люди сиділи місяцями по пів року нераз у в'язницях. Влада почала робити репрізи наданих го-рожанства, а не могучи нікому нічого до-казати, задля самого підозріння видаля-вала з республіки. Позайнявано з по-сад учителів і урядників, позайнявано лікарів, а навіть звичайних робітників і так аліквідано майже цілу еміграцію.

Своїше був також головним піоніром чехізації, ухилив за піоніра чеської куль-тури і він так само завзяту боротьбу про-ти кожної праці тутешніх людей і всіх установ, а яких був український народний дух. Старався передовсім шкодити ужго-родській „Просвіті“ та її театрові.

Він обвинувачував тамошніх українців за українську іріденту і на тім тіл поши-рював прямо страх між чехами і настро-ював їх ворожо до українців. Як тепер андімо, все це було зроблене лиш на те, щоб підвернути увагу поліції від своїх злочинів.

Компромітація і аденервування голо-вних чинників ужгородського правління

В безконечній черзі...

ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС 17-БОХ.

ДВАЦЯТЬСЕМІЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

На вчиненій розправі переслухано двох свідків: ком. Конарського і посте-ружковського Куделья на обставину зізнань Гасмана на поліції. Оба ці свідки ка-зали, що Гасман зізнав на поліції, що він їздив з двома молодими пасажирками на вул. Тарновського дня 10. жовтня 1926. Це він, мовляв, добре собі пригадував, бо зараз на другий день по убивстві прочитав у „Газеті Поранній“ згадку про їзду убийників авто і нагадав со-бі, що він їздив в тому часі з двома людьми у ті сторони. На це оборона предложила всі числа „Газ. Поранній“ за час 21. жо-втня—1. листопада 1926 і доказала, що перша (яї одинока) згадка про авто є аж в „Газ. Поранній“ з 24. жовтня...

Після того прочитано зізнання тих свідків, які в своїм часі були зголосили-ся й описали обох убийників. Продов-ження розправи завтра.

Розправа зачалася з того, що предсе-дник подав до відомої ухвали трибуналу. А саме: трибунал рішив покликати на розправу свідків: Стан. Куделья, Влад. Куделья, ком. Тал. Конарського й Анну Ліпа; відчитати всі запропоновані про-куратором статті й замітки з „Сурми“, ч. 1, 2, 3, 4, 5, 6; віднести до поліції в справі вилучення змісту нотатки з „Л. Кур. Цода“ з 20. II.; відчитати дальші листи Янцпкої до обя. Воробийського Ів.; відчитати зізнання 4 осіб (Баранського, Максимішицького, Конечного і Чарнепко-го), що бачили убийників і описали їх убрання.

Всі інші внесення трибунал рішив від-кинути. Таким робом трибунал допустив майже виключно внесення прокуратора. Після того покликано на салю допу-щенних саме свідків, яких повідомлено про це ще вчора, але що їх не було, то предсідник зарядив відчитання деяких актів.

Відчитано евіденційну карту обя. Дар-мохвала і реліцію (опінію) про нього його команданта соти. Дреліховського. Ця реліція звучить: „У часі служби під мо-єю командою Дармохвал виконував свої службові обов'язки як слід і взагалі за-ховався лояльно. Між стрільцями в сотні не уприваляв ніякої агітації чи під-бурювання і в його поведінні я не за-примітив узагалі нічого підозрілого, хо-ча як українець й інтелігент а його пиль-но оберлював. Щодо підозрілих його зв'язків поза кошами, то я не маю про-це ніяких даних. Зате я знаю, що він приготувався до їзди зрізності і він діставав кілька разів перепустки“.

Потім відчитано два листи обя. Дар-мохвала до п.в. Ірини Шамалякової в Стрию, вислані з тюрми, а також один лист, висланий ним до батька. В листах цих пробивається інтелігентний, гарний характер і потування цілковитої певни-ності обя. Дармохвала.

Тепер покликано на салю свідків. Перший зізнався св.

Тадей Конарський,

літ 33, римо-кат., підком. поліції, запри-смажений. На питання предсідника, чи

тим більш, що вони знали про вірчі ін-стинкти Своїшого. Посторонні чинники звертали ім увагу на те, як пишуть чеські „Лідове Новіни“, а вони мимо того поста-вили Своїшого на відповідальне стано-вище, держали його від кількох літ в ряді найвпливовіших людей, дали йому ріша-ючий голос у всім і субвенціювали „Под-карпатске Гласи“ правильною місячною платнею 40.000 чк. з кривавині білого за-карпатського податника. Ще недавно пи-сав Своїше в „Подкарпатских Гласах“:

„Застали ми лиду країну, несемо їй куль-туру, чого вона ще не розуміє“, а тепер виявилось, що зацілювана ним „куль-тура“ небувала і тому не дивно, що не роз-уміють її не лише закарпатські люди, але навіть вовки і медведі закарпатських лісів.

Менша сензація та, що шеф торговель-ного реферату губернії позичив собі 120 тисяч чк. з державної каси на карнавал і бігав по Ужгороді за позичками, бо ка-жуть збертали. Чергові сензації гото-вляться, бо вже декому не стало терпцю.

Він перший переслухував св. Гасмана, св. зачинав оповідати, що він вже 7—10 минут по убивстві був на місці злочину, бо в тому районі мешкав. Св. переслу-хував шофера Батитинського, який сам зголосився, а пізніше довідався, що шо-фер Гасман признався перед своїм го-сподарем Кудевичем, що він у дні убив-ства їздив з двома пасажирками на вул. Тарновського. Св. покликав Гасмана на поліцію, де він признався, що 19. жо-втня 1926 возив двох молодих людей, ма-буть студентів, на вул. Тарновського. Дату тої їзди Гасман памятав тому (це було 4. XI., отже два тижні пізніше), бо зараз на другий день по убивстві про-читав у „Газ. Поранній“ про авто і при-гадав собі, що він сам їздив у ту околи-цу авто. Св. каже, що Гасман був бо-лязливий і до тих зізнань доведено його підступом. А саме йому закинуто, ніби-то, що він їздив за скоро Зеленою вул., а коли він пригадав собі, що це було 19. жовтня, то поліція вже знала, що вона на добрій дорозі...

На пит. прох., як Гасман говорив про авто, св. каже ще раз, що Гасман про-читав на другий день про авто в „Газ. Поранній“ і зараз пригадав собі, що то він туди їздив. Потім Гасман описав ви-шого пасажира, кажучи, що він мав „гру-бі риси“ і був добре збудований. Про нижчого не знав нічого сказати.

На пит. обор. д-ра Старосольського, як свідок довідався про Гасмана, св. каже, що „з конфіденціальних джерел“. На місці убивства св. зваблював лаялініше в 10 минут по доконанні злочину, але не-редким уже зателефонував до поліції про убивство. З Гасманом стрінувся перший раз дня 4. листопада і тоді його переслухано вперше.

На пит. обор. д-ра Старосольського, чи Гасман казав тоді, що того самого дня воно було одного лікаря в ту саму сторону, св. каже, що не пригадає собі. Предсідник отверджує з протоколу тих зізнань, що Гасман це заявив, але не подав тоді імені того лікаря (д-ра Че-дельовського).

Описав зізнавав св.

ВЛАДИСЛАВ КУЦЕЛЬ,

літ 39, римо-кат., ст. постерушковий дер-жавн. поліції заприсмажений.

На пит. предс., чи св. був при зізна-нях Гасмана, св. каже, що був, але ніби собі вже докладно тих зізнань не при-гадає. Знає тільки, що спочатку пере-слухувано Гасмана нібито за скоро Ізду Зеленою вул., а коли ком. Конарський запитав його, коли це було, Гасман скі-зав, що це було 19. жовтня, бо на дру-гий день по убивстві прочитав у „Газеті Пор.“ про їзду авто і це йому вбило-ся в пам'ять.

На пит. прокуратора, як про це опо-відав Гасман, св. каже, що він казав, що читав „Газ. Поранній“ „двастемний день по мордає“; дати 20. жовтня 1926 Гас-ман тоді не подав.

Важна обставина.

Після того забрав голос обор. д-р Ста-росольський і просив допустити дока-з

а „Газ. Поранній“ почавши від ч. 957 (ма-21. жовтня до 1. листопада) на ту обста-нину, що у всіх тих числах „Газ. Пор.“ нема ніякої згадки про авто.

Прокуратор заявив на це, що він зго-дився би на це внесення, але під тов-умовою, що трибунал допустив би й від-читання інших львівських органів з то-го часу, бо в якімсь органі була написана вістка про авто. Прок. протипався від читання дотичних чисел „Газ. Поран-ній“.

Після того забрав ще раз слово за-д-р Старосольський і просив допустити його внесення тому, бо і свідки Ку-нарський і Куделья, і сам Гасман зізнали агідно, що шофер Гасман читав найперше про авто в „Газ. Поран-ній“. Оборона не має нічого проти того, аби відчитано й інші львівські органи, бо залежить їй на тім найбільше, аби вже раз розвіяти тут легенду про ті авто. Обо-рона переконана, що Гасман шовно ніби-то читав про авто в „Газ. Поранній“ і то-ді мого ародитися в нього думка про те що він міг вести убийників на Ковалівську вулицю.

Після того трибунал зарядив підготу-ну павзу, щоб нарадитися над цим вве-сенням.

По павзі забрав голос прокуратор і за-явив, що в „Газ. Поранній“ з 24. жовтня 1926, яку він саме дістав, є нотатка про авто, тому він своє внесення бере назад, тимбільше, що для нього ця справа зо-всім обоятна.

Д-р Стар. просив відчитати цю нотатку, про яку згадав прокуратор і ствердити, що в „Газ. Пор.“ з 21. і 22. жовтня 1926 (безпосередньо по убивстві) нема ніякої згадки про авто.

По нараді трибуналу предсідник ствер-див, що аж в „Газ. Поранній“ з 24. жовтня 1926 є згадка про авто. В попередніх чи-слах ніякої згадки про це не було. Пред-сідник відчитав описи зміст тої замітки.

Описав д-р Шухевич просив іще ствер-дити, що в „Газ. Поранній“ з 24. X. 1926 пишеться про їзду авто на вул. Ковалівську, а тимчасом Гасман зізнав, що їз-див на вул. Тарновського. Дальше просив ствердити, що також у всіх пізніших чи-слах „Газ. Пор.“ (до 1. листопада 1926) нема вже більше ніякої згадки про авто. Предсідник стверджує це і диктує до про-токолу.

З черги відчитано ще зізнання тих свід-ків, що бачили втікаючих убийників і опи-сали їх на поліції.

При кінці предсідник повідомля, що свідки Кудевич і Анна Ліпа покликані на завтра.

На тому закінчено нинішню розправу.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Вибори в лицях.

IV.

Н. Н. це один із ширше відомих укра-їнських політичних діячів, передовсім тим, що вродився 1888 року, себто рівно десять літ по окупанні Воєни і Герцего-вини. Вже в ранніх літах спинався він у Львові, що теж є неабияким доказом політичного вироблення.

Студіює тут спершу в народній шко-лі, а пізніше в гімназії, де під впливом учителя отав нескорі горячим українсь-ким патріотом, складає вірші й їздить ар-лоєсти. Ціле його студентське життя сто-їть під знаком просвітності: стає най-більш просвітільським робітником у про-світній секції закладаючи „Просвіту“.

В тім часі створює і одно з найбіль-ших своїх діл: Спортивно-забавний кру-жок, студіюючи поруч цього філософії і „даже“ право. Поддававши різні їзди вступає на настирливе домагання у-країнської суспільності а за протекцією І. Кисельюка до австрійської політичної служби, де зараз прилідижує йому на-заву: українського шовініста. Настільки хороши серця пише політичні статті з ріжними домаганнями.

Будучи в політичній службі не дов-го про аванси і рангу, але по двох місяцях уступива ереангувавши навіть з смер-тури.

В часі боротьби на вулицях Львова погнав наш кандидат у руки поліції, був побитий і майже равений та лежав у ліжку. Дальше життя кандидата зна-лає тісно з гієнічним раи, що й тріх разів дої, чого доказом його зборота з-тонехрельогія.

Описав д-р Шухевич за заданням Союзу Українських Асоціацій. А свід

КОЖНИЙ СВІДОМІЙ УКРАЇНЕЦЬ ВІДДАСТЬ СВІЙ ГОЛОС НА ЛИСТУ

18

Театри.

Коопер. Український Театр* під дирекцією г. Стадника (вул. Шашкевича). Перерва.

Міський великий театр:

1-го г. 7:30 веч. „Гра кохання і смерті“.
2-го г. 7:30 веч. „Гра кохання і смерті“.
3-го 3:30 попол. вистава для молоді.

Міський „Театр Новин“:

1-го г. 7:30 веч. „Лише Ти“, оперетка В. Кольо.
2-го г. 7:30 веч. „Лише Ти“.
3-го г. 7:30 веч. „Лише Ти“.

Кіна.

Аполло: „Червона тенецька“.
Лев: „Потрапа та дівчина“.
Палас: „Графиня Даншев“.
Фатаморган: „Білі ночі“.
Casino: „Пош рож“.

3 театру.

„Завмерше місто“, опера Корнгольда в міському театрі).

В останніх кількох роках львівський міський театр намагався в опернім ділі подати деякі нові погляди із західно-європейської т. зв. модерної музики. Після Д. Альбера „Мертвих очей“, і „Голем“ прийшла черга на Корнгольда „Завмерше місто“. Еріх Корнгольд (син відомого віденського муз. критика Юлія К.) молодий ще композитор зважав собі деяке їм ще як „Вундеркінд“, що композитор від 11-го року життя, дав уже анатомію камерних і кількох сценічних-музичних творів. Його опера „Завмерше місто“ написана на лібретто П. Шотта на основі роману Я. Розенбаха „Bruges la Morte“ і виставлена уперше в Гамбурзі 1920 р. — удержується на північних сценах зважати деяким актуальним нині прикметам сценічно-драматичним і завдяки музиці, доволі колоритній та інтересній, в міру перенесення модерним соком. Драматичний зміст лібретта вишуканий і позитивно навіть оригінальний, але не дуже то поглиблений. Він оснований, а радше має основою, на отсій психічній диверсії в душі маляра-артиста — між спомином про померлу кохану дружину, тугу за минулим „настям“, та горючим бажанням, даремним зусиллям оживити минуле назово у другій жіночій істоті, фізично подібній та душевно зовсім непохожій на померлу. Ця диверсія в душі артиста і доводить його до катастрофи, убивства в ля Отелло. — на шість тільки у сні, щоб відтак пробудити у його душі рефлексії про неможливість воскресити мертве минуле, та постанову покінути „Завмерше місто“, та почати нове життя. Тількиж оця прогалина в душі, зображена в опері крайню поверхово, розбита на ряд екстравагантних, вишуканих а не все шляхотних мистецьких помислів, якими автор хоче підбити смак сучасної повноцінної публіки, та яких жорстокою падею одноцілля ліній драматичного виразу. Помисли ті вальдоскопом мінюються та губляться між собою та не в силі створити глибокого драматичного переживання. Музика Корнгольда, хоча й доволі сочиста й колоритна, гарно і уміло прибрала у всякій модерній технічно-сценічній та вокально-інструментальній ефекти, всеж таки в самій суті і основі вийшла за мало виразу і сили в рішачих моментах та прислонується поверховним дрібницям; хоча й оперує Вагнерівськими „дні“ — мотивами, то не має в тих мотивах потрібної характеристики і виразу, щоб їх виділити до чогось символічного; хоча й черпає шедро із оперних вокально-драматичних ефектів повоіталієвської опери Пуччіні et comp. (пр. в хорівних ансамблях, хоровах, процесіях і т. п.) то не стати її на перший план елементарний італійський нерв і темперамент, або знов попадає в поверховість, чи прибілшення. (Нпр. сцена убивства в III. образі). На загаль Корнгольд і його музика є невідомим хоча й доволі симпатичним сином своєї раси: попри мелодичну інвенцію, технічне багатство, часто грішиться пересиченою амплітудою, або поверховим прибілшенням та недостатню глибокого, правдивого переживання. Там очевидно його опері не відображається деякої стій-

пости і аналізів в сучасний мент, такий убогий для музики.

Виставка опери в театрі, заважачи технічній її вимозі — була доволі дбайлива і за це належить признання режисерії і диригентови н. Дерероан. З артистів на чолі під оглядом вокальним висунулася п. Палібіна у своїй дуже вибагливій і відповідальній партії. Інші ролі були в міру їх голосових сил більше або менше добрі. Режисерія як артистично на прем'єрі, ще трохи „штанкувала“.

Ст. Л-ч.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіновича:

Ягольниця:

2. III. Вихрест.

Копичинці:

3. III. Царевич.

4. III. Два злодії.

12-7

Загальні Збори Тов. Вакаційних Осель відбудуться в п'ятницю дня 16. III. 1928 в год. 5 в домі т-ва Марійського вул. Бляхарська ч. 11, П. поверх. Якщо би в означеній годині не явилось статуту вимагав число членів, то другі Загальні Збори, яких рішення будуть правосильними без огляду на число учасників, відбудуться в год. 5:30 в тім самім локалію і з тим самим порядком денним. — Виділ.

о. Михайло Осідач парох Ветлини

помер 3. січня 1928. Тихий робітник-священник визначався зразковою працею, розумом і повагою. 25 літ працював для народу — а хата його була осередком пораді поміч для всіх, що її потребували. Гостинність його знала була від Кракова по Збруч — бо всі літні прогульки находили в його хаті гостинне прийняття а найбільше потерпіли академики, котрі в кожній потребі все у його находили. — Величавий похорон був найкращим доказом його заслуг і симпатії. В. И. П. — Дякуємо проте Вам Впр. о. декан Устияновський за провід в похоронах і прочим ОО. котрі взяли участь і тим котрі задля великих снів не могли відстати і брацтау церковному і малім школяркам і всім неоглядній громаді за милосерний вчинок присутності на похоронах або слова співчуття. Всім низре Спасибі! — Галія Осідач — жєна; Ольга, Слава, Люба, Надя, Владзю і Тадей діти, Омелян Богачевський — зять. 16:0

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ.

ГОДИННИК Ваш буде найліпше направлений в найбільшій годинникарській роботні Івана Зельтенрайха, Львів, пл. Марійська 5. — З провінції просимо репарції присилати поштою. — Старомодні давські годинники перероблюємо на ручні. 36 65-7

ГОРОДНИК рільник бувший арендар, може вести город і підпу господарку, жонатий, бездітний пошукує посади від 1. березня або 15. на ординарію елентуально пенсію. Успіях помірковані. Ласкаві згодошення до Адміністрації під Володимир. 1604 1-1

ПАНЮ, що в суботу в год. 2 в полудне відобрала черевки із гумовими підшовами в склепі при вул. Сикстуській 10 проситься у власнім інтересі згодошитися по виміну. 1608 1-1

ОГолоШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відповідає.

Соціальні недуг легіна, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, ГОРОДЕЦЬКА 46.

1058 пересілення Рентгеном 20-24

НА ВЕСНЯНИЙ І ЛІТНИЙ СЕЗОН

порукає ЕЛЕГАНТНІ І ГАРНІ

КАПЕЛЮХИ по приступних цінах

О. БЕРЕЖНИЦЬКА — ЛЬВІВ,

1578 вул. Пекарська 47. 3-4

Приймає всякого рода моднярську роботу.

ВЕСІЛЬНІ ДАРУНКИ

І ПРИНАГІДНІ

купити найдешевше у фірмі:

С. А. РОПШІЦ

Сикстуська 16.

ВЖЕ ПРОДАЄТЬСЯ

Б. ЛЕПКОГО

ПОЛТАВА

ТОМ I.

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ.

ЦІНА:

БРОШУР. 8—, ПІВПОЛ. 10—,
ПОЛ. 11—, ПОРТО 1— зол.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО Т-ва ім. ШЕВЧЕНКА

Львів, РИНОК 10.

МЕБЛІ
СТИЛІВІ

Брик і Гринер — Львів

Ягайлонська 24. Тел. 21-76. 1570 3-3

Байкуйте насіння Успулюном

350

сухою байкою Успулюн

НОСИФ КАРРАХ

Львів, Касцюшки 18.

СУПЕРФОСФАТ

Фабрика штучних навозів

Носифа і Кароля

ТОВАРИЦЬКИХ

Акційна Спілка

Львів, вул. Коляницька ч. 9.

Телефон 9-11.

Доставляє на довірливих кредитних умовах штучні навози як: суперфосфат кистаний і мінеральний, потасові соли, калійні, азотні, аммонію салітру, сірчані амоні, томасину, мелене цинно палєре, також спеціальні мішанки навозові під городину, квіти та овочеві дерева. 10-1

Кооператива „Полтава“ одержала ось таке інтересне письмо:

До

Світлої П.Т. фірми „Полтава“

в Перемишлі.

Пан Константин (Kazimierz) Менцінський, бронзівник перемиський, розсилаючи свій щічник до парохіальних урядів на днях дозволив собі в рекламі умістити і мене. Між похвальними листами буцімто п. Менцінський одержав від своїх клієнтів стоїть таке: „У п. Константина Менцінського з Перемишля купив я світлий фелон і 3 пари ліктарів за приступну ціну. Супроти солідності товару можу його Всч. Отцям поручити. Білшарева 2. X. 1926 о. Ковальчук, парох. Р. 5. Понадто закупив я всеночник і прочу утвар церковну, все добре і симпатичне!“

Заявляю отсим, що

1. П. Менцінський сам зредугував лист до себе, бо я такого до него не писав і нікому його не поручав ані не поручаю.

2. Згадані вище річі я вправді закупив, але не є вони такі добрі ані „симпатичні“, як це собі сам п. Менцінський підхлбляв. Навпаки можна би дещо противно сказати, зістаю з поважанням

о. Михайло Ковальчук

парох.

Білшарева 19. II. 1928

коло Гривова.

Подаючи отсей факт до прилюдного відома Всч. Духовенству, звертаємо увагу як деякі чужі і ворожі нам фірми ввозять в блуд наше Духовенство, щоби добитися на керавницю наших церков. На є одинока гідна відповідь: Купувати церковну утвар виключно в одній нашій церковній кооперативі „ПОЛТАВА“, яка має свої склади у Львові, Перемишлі і Тернополі. 1607

!!! КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ !!!

Дешевий тиждень жіночого красивого і закордонного білля від 5. березня. Пінес, Львів, Болів 7. Показничеві витинку даємо 5%, опушту з реклами. Цін виставових.

СТУДЕНТ філософії, спеціаліст на латині і греці, шукає лекції. Листи до Адміністрації під „Студент“. 1609 1-1

НЕГАЙНО продам

склеп кольоніальний враз з товарами та першорядним урядженням і мешканням побіч, зложене з покою, кухні та передпокою. Виспівського 11. 1597 3-3

225

Ціни приступні — сплата ратими.

Найбільша в краю фабрика дзвонів

Братів ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

в Калуші, вул. Сівецька ч. 14.

в Перемишлі, вул. Красівського ч. 63.

відливає на замовлення дзвони гармонійні і поодинокі, а постійно удержує на складі знів 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

82-7

Якщо Ви, не лиш на словах, але й на ділі приятаєть нашої кооперації, то будете купувати набіл тільки в склепах

„МАСЛОСОЮЗУ“

Таким чином не поносите ніякої жертви, бо купуєте найліпший набіл та загально признане знамените десерове масло.

ВЛАСНІ СКЛЕПИ:

1) Костюшка 1 а	4) Зиблікевича 49
2) Ринок 10	5) Жовківська 11
3) Льва Сапїги 21	6) Городецька 48.
Стрий, Шевченка 5.	Самбір, Костюшка 11 а.
Станиславів, Собеського 28.	Коломия, Шевченка 25.
Перемишль, Ринок 25.	Дрогобич, Стрийська 14.
Тернопіль, Міценкича 41.	1593 3-7